

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH», broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH», broj: 96/13 i 89/16) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH», broj: 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2018. GODINU NEZAVISNOG BLOKA

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda.....	5
Cilj pregleda i kontrole.....	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1. NALAZI.....	5
5.2. PREPORUKE	8

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Nezavisnog bloka za 2018. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora, održanih u oktobru 2018. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, utvrđeno je da je Nezavisni blok prekršio odredbe člana 4. stav (1), člana 8. stav (4) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornjih napomena, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, niti na finansiranje troškova izborne kampanje suprotno odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled finansijskog izvještaja Nezavisnog bloka za 2018. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora, održanih u oktobru 2018. godine.

Pregled i kontrola finansijskih izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Nezavisni blok se finansirao iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	14.881,31	10,59
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	83.454,35	59,43
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	41.470,00	29,53
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	600,00	0,42
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	140.405,66	99,97
II	Ostali prihodi i drugo	0,70	0,03
	Izvori finansiranja (I+II)	140.406,36	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju za 2018. godinu Nezavisni blok iskazao je rashode u iznosu od 270.946,64 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Nezavisni blok. Skraćeni naziv stranke je NB.

Nezavisni blok je registrovan kod Općinskog suda u Sarajevu, Rješenjem broj: 065-0-f1-17-000017 od 27.10.2017. godine.

Sjedište stranke je u Sarajevu, Dolina 11¹.

Lice ovlašteno za predstavljanje i zastupanje stranke je Senad Šepić, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2018. godinu je Edina Pijalović².

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, Nezavisni blok je iskazao sljedeću organizacionu strukturu:

- Centrala NB.

¹ Stranka je dostavila Rješenje od Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-F1-19-000004 od 11.11.2019. godine o novom sjedištu stranke u ulici Vilsonovo šetalište broj 10, Sarajevo – Novo Sarajevo.

² Odluka o imenovanju Edine Pijalović kao ovlaštene osobe za vođenje poslovnih knjiga i podnošenje finansijskih izvještaja prema Centralnoj izbornoj komisiji BiH u ime Agencije za knjigovodstvene usluge „Emina“ iz Sarajeva.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda je godišnji finansijski izvještaji Nezavisnog bloka za 2018. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora, održanih u oktobru 2018. godine.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenih zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka, te da li je ostvarila troškove izborne kampanje u okviru zakonom utvrđenog limita.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Nezavisnog bloka obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode iz budžeta i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Na osnovu pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja Nezavisnog bloka za 2017. godinu, te dokaza iz drugih izvora (Izvještaja o transakcijskim računima iz Jedinog registra Centralne banke BiH i podataka svih nivoa vlasti u BiH o finansiranju političkih stranaka iz budžeta), nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

a) Nezavisni blok prekršio je odredbe člana 4. stav (1)³ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Uvidom u program utroška finansijskih sredstava za 2018. godinu, koji je dostavio Nezavisni blok uz ostalu dodatnu dokumentaciju za 2018. godinu, utvrđeno je da su planirani ukupni troškovi u iznosu od 275.700,00 KM, sa sljedećom strukturom: 1) troškovi režija (električna energija, grijanje, telefon i internet) u iznosu od 6.000,00 KM; 2) troškovi propagande u iznosu od 150.000,00 KM; 3) bruto zarade zaposlenih radnika u iznosu od 42.000,00 KM; 4) takse u iznosu od 20.200,00 KM; 5) troškovi zakupa poslovnih prostora u iznosu od 38.000,00 KM; 6) ugovori o djelu u iznosu od 6.500,00 KM i 7) ostali troškovi u iznosu od 13.000,00 KM.

Nezavisni blok je u godišnjem finansijskom izvještaju za 2018. godinu iskazao ukupne rashode u iznosu od 270.946,64 KM.

Analizom dostavljenih dokumenata i programa utroška finansijskih sredstava za 2018. godinu koji je dostavljen 05.09.2019. godine, utvrđeno je da je isti sačinjen retroaktivno i nije napravljen na način kojim bi se obezbijedila potpuna transparentnost planiranog trošenja sredstava, kao i njihova uporedba sa ostvarenim troškovima.

---

³ Prema odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) navedenog Zakona stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Stranka nije u svom programu utroška finansijskih sredstava planirala sve vrste troškova koje je imala tokom 2018. godine, kao što su: knjigovodstvene usluge u iznosu od 1.650,00 KM, troškove prevoza u iznosu od 1.050,00 KM i troškove reprezentacije u iznosu od 2.931,05 KM, dok je troškove takse, novčanih kazni i slično planirala u iznosu od 20.200,00 KM, a u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala u iznosu od 22.248,40 KM, što je za 2.048,00 KM više od planiranog.

Sve navedeno ukazuje da je Nezavisni blok prekršio odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranka jer nije sačinio pravovremeno program utroška sredstava i nije planirao sve troškove po vrstama troškova, odnosno na način kojim bi se obezbijedila potpuna transparentnost planiranog trošenja sredstava, kao i da je finansijska sredstva utrošio mimo utvrđenog programa utroška finansijskih sredstava za 2018. godinu.

b) Nezavisni blok prekršio je odredbe člana 8. stav (4)⁴ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Nezavisni blok je tokom 2018. godine primio priloge u iznosu od 25.000,00 KM od pravnih lica koja su tokom godine imala sklopljene ugovore o javnim nabavkama sa organima izvršne vlasti, čija vrijednost prelazi iznos od 10.000,00 KM, čime je prekršio odredbe člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Nezavisni blok je primio prilog u iznosu od 10.000,00 KM od pravnog lica „Buljan ceste“ d.o.o. Kreševo koje je u toku 2018. godine sa Gradom Zenica sklopilo ugovor o nabavci i ugradnji elastično odbojne ograde za potrebe Grada Zenica. Prema podacima koje je dostavio Grad Zenica, aktom broj: 11-14-3435-8/19 od 27.07.2019. godine, utvrđeno je da je vrijednost ugovora iznosila 41.496,00 KM bez uračunatog PDV.
- (2) Stranka je primila prilog u iznosu od 10.000,00 KM od pravnog lica „DTQ“ d.o.o. Sarajevo, koje je sa Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica sklopilo ugovor o javnoj nabavci usluga čija vrijednost prelazi 10.000,00 KM. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica je aktom, broj: 02-14-953-1/19 od 01.07.2019. godine, dostavilo Ugovor o javnoj nabavci usluga tehničkog ispitivanja, na projektima koje implementira Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, ukupne vrijednosti od 11.267,10 KM.⁵
- (3) Od pravnog lica „Geotehnos“ d.o.o. Sarajevo, Nezavisni blok je primio prilog u iznosu od 5.000,00 KM koje je sa Općinom Odžak sklopilo dva ugovora o javnim nabavkama čija ukupna vrijednost prelazi iznos od 10.000,00 KM. Općina Odžak je aktom, broj: 02-14-510/19 od 26.06.2019. godine, dostavila ugovore o javnim nabavkama čiji je predmet bio „Hidrogeološka ispitivanja u mjesnoj zajednici Osječak“, ukupne vrijednosti 7.008,30 KM sa PDV⁶ i ugovor o javnim nabavkama čiji je predmet „Nadzor nad izvođenjem radova vodoopskrbe Potočani – Jošava (faza II)“ ukupne vrijednosti 6.996,60 KM sa uračunatim PDV⁷, što ukupno iznosi 14.004,90 KM sa uračunatim PDV.

---

⁴ Privatna preduzeća koja su s organima izvršne vlasti na svim nivoima u BiH sklopila ugovor o javnoj nabavci usluga, ugovor o javnoj nabavci roba ili ugovor o javnoj nabavci radova u skladu s propisima o javnim nabavkama u BiH ne mogu finansijski pomagati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 10.000,00 KM.

⁵ Ugovor, broj: 01-14-1-527-14/18 od 27.08.2018. godine.

⁶ Ugovor, broj: 697-06/18 od 29.06.2018. godine.

⁷ Ugovor, broj: 538-05/18 od 29.05.2018. godine.

c) Nezavisni blok prekršio je odredbe člana 12. stav (1)⁸ i stav (4)⁹ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja i druge finansijske dokumentacije, utvrđeno je da Nezavisni blok nije u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju tačno izvršio pravilnu klasifikaciju prihoda i rashoda, čime je prekršio odredbe člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Stranka nije obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu popunila u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka - u daljem tekstu: Pravilnik, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i dodatne dokumentacije utvrđeno je da stranka nije izvršila pravilnu klasifikaciju prihoda, te ih nije pravilno iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju, čime je prekršila odredbe člana 13., 14. i 19. Pravilnika.

Na osnovu podataka koje je stranka dostavila nakon Preliminarnog izvještaja o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, utvrđeno je da je stranka u godišnjem finansijskom izvještaju prilog fizičkog lica Edina Ibriševića u iznosu od 600,00 KM iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju kao prihode iz budžeta Općine Gračanica.

Naime, fizičko lice Edin Ibrišević je kao nezavisni zastupnik u Općini Gračanica, sredstva u iznosu od 600,00 KM, koja ga sljeduju kao zastupnika preusmjeravao na račun Nezavisnog bloka, čiji je u međuvremenu postao i zastupnik u Općini Gračanica.

- (2) Nezavisni blok nije u godišnjem finansijskom izvještaju pravilno iskazao rashode, čime je prekršio odredbe člana 21., 22. i 23. Pravilnika.

Nezavisni blok je u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju iskazao troškove zakupa poslovnih prostora Centrale stranke u iznosu od 37.288,58 KM.

- Uvidom u ugovore o zakupu poslovnih prostora koje je koristila Centrala stranke, utvrđeno je da je u stranka u Sarajevu u toku 2018. godine koristila prostorije površine 165 m², po cijeni od 2.310,00 KM mjesečno, odnosno 27.720,00 KM za dvanaest mjeseci 2018. godine¹⁰. Takođe, uvidom u ugovor o zakupu poslovnog prostora utvrđeno je da je Centrala stranke koristila poslovni prostor i u Mostaru površine 15 m², po cijeni od 210,60 KM mjesečno, odnosno 1.895,40 KM za devet mjeseci¹¹.

Na osnovu navedenog, utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnih prostora koje je koristila Centrala stranke u Sarajevu i Mostaru tokom 2018. godine iznosili 29.615,40 KM.

- Služba za reviziju je utvrdila da je stranka tokom predizborne kampanje imala i troškove zakupa sala i dvorana za organizaciju skupova i promociju stranke u ukupnom iznosu od 7.673,18 KM¹², koje je trebala iskazati u obrascu 4.2 (troškovi propagande) godišnjeg finansijskog izvještaja.

⁸ Politička stranka vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima.

⁹ Do 31.03. naredne godine politička stranka podnosi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija BiH.

¹⁰ Ugovor o zakupu poslovnog prostora sa GP „ŽGP“ d.d. Sarajevo, broj: 4168/17 od 01.11.2017. godine za period do 31.07.2019. godine.

¹¹ Ugovor o zakupu poslovnog prostora sa JP „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo, broj: 1077-1/18 od 04.04.2018. godine za period do 31.03.2019. godine.

¹² Stranka je dostavila izjavu i račune zakupa koji se odnose na održavanje predizbornih skupova i tribina za vrijeme predizborne kampanje za Opće izbore 2018. godine.

d) Nezavisni blok nije otvorio namjenski račun za finansiranje kampanje tokom Općih izbora 2018. godine.

Nezavisni blok nije otvorio namjenski račun za finansiranje kampanje, pa je time sve transakcije koje su se desile tokom 2018. godine uključujući i transakcije koje su vezane za kampanju, vršio preko glavnog i jedinog računa stranke, broj: 3387302200406198 kod UniCredit banke koji je aktivan od 04.12.2017. godine kao glavni račun.¹³

Stranka je u prijavi za ovjeru političke stranke za učešće na Općim izborima 2018. godine u dijelu koji je predviđen za podatke o broju namjenskog računa za finansiranje kampanje navela podatke o glavnom računu stranke.

Članom 4.4 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisano je da prijava za ovjeru sadrži broj računa za finansiranje izborne kampanje.

Pravilnikom o prijavi i uslovima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2018. godine („Službeni glasnik BiH“, broj: 29/18), Centralna izborna komisija BiH propisala je formu i sadržaj prijave za ovjeru političkih subjekata, te obavezu političkim strankama da taksu za ovjeru prijave za učešće na izborima uplate sa svog transakcijskog računa koji će se namjenski koristiti za izbornu kampanju tokom Općih izbora 2018. godine.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM¹⁴ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, Nezavisni blok je u svrhu izborne kampanje mogao da potroši 2.565.919,55 KM.

Nezavisni blok je u godišnjem finansijskom izvještaju za 2018. godinu iskazao troškove izborne kampanje u iznosu 155.681,98 KM¹⁵.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Nezavisnom bloku da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da program utroška sredstava sačinjava u formi koja obezbjeđuje transparentnost planiranog trošenja sredstava i da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke troši u skladu sa svojim programom,*
- *da se ne finansira iz izvora koji su zabranjeni ovim Zakonom,*
- *da uspostavi pravilne evidencije o prihodima i rashodima,*

¹³ Izvještaj o računima poslovnog subjekta Centralne banke BiH.

¹⁴ Član 15.10 stav (2) propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feniga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feniga za izbore za članove kantonalnih skupština.

¹⁵ Stranka je u obrascu 4.2 iskazala troškove propagande u iznosu od 148.008,80 KM, dok su troškovi zakupa sala i dvorana iskazani u obrascu 4.1 u iznosu od 7.673,18 KM.

- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i*
- *da postupa u skladu sa podzakonskim aktima koje donosi Centralna izborna komisija BiH.*

KOMENTAR:

U ostavljenom roku, Nezavisni blok se očitovao na Preliminarni izvještaj o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2018. godinu, uz obrazloženje da stranka tokom 2018. godine nije imala svoj organizacioni dio stranke u Općini Gračanica, nego je nakon osnivanja stranke jedan nezavisni kandidat u Općini Gračanica pristupio stranci i od tog trenutka djelovao kao zastupnik Nezavisnog bloka, te je i sredstva koja ga sleduju kao zastupnika preusmjerio na račun stranke.

Služba za reviziju je u skladu sa istima korigovala dijelove nalaza revizije iz Preliminarnog izvještaja o pregledu.

Šef odsjeka za reviziju

Sanja Tošović

Revizor

Nevenko Andan

Pomoćnik revizora

Mr.sc. Goran Cicović

Šef Službe za reviziju

Mr.sc. Hasida Gušić